

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اختلافات یادگیری

(خاندان نوشتن و ریاضی)

مولفان:

مقصود توکلی

فرشید آقا زاده

اصغر حسینقلی پور

مهرداد هاشمی کلیر

اکبر امید بالان

(ویراستار: صیاد حسینی باروق)

فهرست مطالب

۷	مقدمه
---	-------

فصل اول

اصول و مبانی ناتوانایی های یادگیری

۱۰	تاریخچه و تعریف اختلالات یادگیری
۱۵	روانشناسی یادگیری
۱۵	ویژگیهای یادگیری: «تغییر در رفتار»
۱۵	پایداری نسبی
۱۵	تواناییهای بالقوه
۱۶	تجربه
۱۶	تعریف اختلال یادگیری
۱۷	چشم انداز ها درباره تعریفهای اختلالات یادگیری
۱۹	چه کسانی دارای اختلالات یادگیری هستند؟
۱۹	ویژگی عمده کودکان دارای اختلال یادگیری
۲۱	علل ناتوانایی های یادگیری
۲۴	تشخیص رده ی سنی مشکلات ویژه یادگیری
۲۵	راههای تشخیص اختلالات یادگیری
۲۶	درمان اختلالات یادگیری
۲۷	آنچه باید معلمان و والدین بدانند:
۲۸	میزان شیوع اختلال های یادگیری

فصل دوم

اختلالات خواندن (نارسا خوانی) و راهبردهای درمانی آن

۳۲	اختلالات خواندن
۳۳	انواع اختلال خواندن

۳۴	عوامل دخیل در اختلالات خواندن
۳۵	مشکلات اختصاصی خواندن
۳۶	مشکلات غیر اختصاصی خواندن
۳۶	ویژگی های کودکان با اختلال خواندن
۴۰	رفع اختلالات خواندن در دانش آموزان
۴۳	سطح خواندن نارسا خوان ها تا چه حدی است
۴۵	عوامل موثر در پیشرفت خواندن
۴۷	ارزیابی سطح خواندن
۴۸	ارزیابی مع ری - آموزشی از اختلال خواندن
۴۹	توصیه های لازم برای وپاء
۴۹	روش های ترمیم نارسا خوانی
۵۲	تسلط بر نماد یابی
۵۲	رابطه بین اختلالات خواندن و زبان
۵۳	چارچوب رشد برای در نظر گرفتن اختلالات خواندن
۵۳	الف - یادگیری رمزگشایی
۵۴	ب - پیشرفت درک خواندن
۵۵	ج - پیشرفت مهارت هجی کردن
۵۵	دیدگاه ابعادی به اختلال خواندن
۵۶	شیوع اختلال

فصل سوم

اختلال نوشتن (دیکته ، انشاء) و راهبردهای درمانی آن

۵۸	اختلال نوشتن
۵۸	تعریف نوشتن
۵۸	عوامل دخیل در نوشتن
۵۹	تعریف اختلال نوشتن
۶۰	ویژگی های دانش آموزان با اختلال نوشتن
۶۰	نشانه های تشخیصی برای کودکان دارای اختلال نوشتن

- اختلال نوشتن..... ۶۱
- انواع اختلال نوشتن و راهکارهای درمانی..... ۶۲
- علت اختلال نوشتن..... ۶۴
- ملاک های تشخیص اختلال نوشتن..... ۶۷
- ملاک های تشخیصی اختلال بیان نوشتاری بر اساس (DSM-IV-TR ۲۰۰۵)..... ۶۷
- فرایند ارزیابی و تشخیص کودکان دارای اختلال بیان نوشتاری..... ۶۸
- تاریخچه خانوادگی..... ۷۰
- دوران مدرسه..... ۷۰
- روش های درمانی..... ۷۰
- آزمون های هوشی..... ۷۱
- سرعت نوشتن..... ۷۴
- ارزیابی سرعت نوشتن..... ۷۴
- خطاهای متداول با در نوشتن با دست و علل..... ۷۵
- شیوع اختلال بیان نوشتاری..... ۷۷
- اختلال در دیکته..... ۷۸
- هدف های دیکته..... ۷۸
- گام های کاربردی در نوشتن دیکته..... ۸۰
- مزایای نوشتن دیکته..... ۸۰
- انواع اختلالات دیکته نویسی و راهکارهای درمانی..... ۸۰
- شیوه های آموزش املانویسی..... ۸۲
- ارزشیابی املا..... ۸۲
- راههای پیشنهادی برای تقویت املايي دانش آموزان ضعيف..... ۸۳
- قرینه نویسی و وارونه نویسی..... ۸۵
- مشکلات رایج دانش آموزان در انشاء نویسی..... ۸۹
- علل عدم توفیق درس انشاء..... ۹۴
- اهداف ارزشیابی درس انشاء..... ۹۵
- چگونه بتوانیم یک انشاء خوب بنویسیم؟..... ۹۶
- عوامل باز دارنده یا رکود درس انشاء..... ۹۷

چه مداخلاتی در رفع مشکلات انشاء موثر هستند؟..... ۹۹

فصل چهارم

بررسی اختلالات ریاضی و راهبرد های درمانی آن

- ۱۰۴..... ریاضیات چیست؟
- ۱۰۵..... ویژگی درس ریاضیات
- ۱۰۶..... اختلال ریاضی چیست؟
- ۱۰۷..... برای درمان اختلال یاد گیری ریاضی چه باید کرد؟
- ۱۰۷..... آموزش پایه ریاضیات
- ۱۰۸..... ترمیم ناتوانی در ریاضیات
- ۱۱۱..... کودکان چگونه ریاضیات را می گیرند؟
- ۱۱۳..... علل افت تحصیلی در ریاضیات
- ۱۱۴..... راهکاری ایجاد انگیزه دانش آموزان در درس ریاضی
- ۱۱۶..... علل فعال نبودن دانش آموزان در نوشتن کالاف ریاضی
- ۱۱۷..... اهمیت وسایل کمک آموزشی در تدریس ریاضی
- ۱۱۷..... فواید استفاده از وسایل کمک آموزشی
- ۱۱۸..... میزان شیوع اختلال ریاضیات
- ۱۲۰..... منابع و مآخذ

مقدمه

اکثر مردم و بسیاری از معلمان یادگیری را (کسب اطلاعات، معلومات ویا مهارتهای خاصی می دانند. عده ای از مریبان آن را (انتقال مفاهیم علمی از فردی به فرد دیگر) تصور می کنند چنین برداشتهایی از یادگیری، ذهن شاگرد به منزله ی انبار یا مخزنی خالی تصور می شود که باید به وسیله ی معلم پر شود دراین فرایند معلم نقش اساسی دارد و شاگرد چندان فعالیتی از خود بروز نمی دهد.

روش حفظ و تکرار موجب یادگیری معنی دار نمی شود و مطالب برای دانش آموز نامفهوم می ماند، زیرا ارتباط و تناسب با تجربه زندگی واقعی او ندارد.

اختلالات یادگیری معمولاً پس از ورود به مدرسه نمایان می شوند و پیش از آن به ندرت بروز می کنند و قابل شناسایی برای والدین یا مریبان نمی باشند. کودکانی که گرفتار اختلالات یادگیری هستند در ظاهر هیچ فرقی با سایر کودکان ندارند، این کودکان از بهره هوشی تقریباً متوسط یا بالایی برخوردارند، دارای حواس پنجگانه سالم هستند و مانند سایر کودکان پیرامون خود از امکانات محیطی و آموزشی نسبتاً مناسبی بهره مند هستند اما پیشرفت آموزشی و درسی آنها بطور چشمگیری از سایر همکلاسی هایشان با توجه به سن، مهارت و امکانات آموزشی کمتر است. تقریباً هر کس ناتوانی های یادگیری را به معنی غیر رسمی آن می شناسد، بنابراین لازم است تا دانش آموزان با ناتوانی های یادگیری، معلمان، مدیران، والدین، اسب شناسان گفتار روانشناسان و ... اصطلاح ناتوانی های یادگیری را به شیوه رسمی تر بشناسند. ثابت شده است که علل بروز ناتوانی های یادگیری نسبتاً مبهم است برخی از مشکلات کنونی درباره مفهوم ناتوانی های یادگیری بازتابی است از ناتوانی ما در اشاره دقیق به علل بروز ناتوانی های یادگیری که شاهدش هستیم. روشن است که آگاهانه یا ناآگاهانه مساله علل بروز ناتوانی های یادگیری را به فراموشی و بی توجهی می سپاریم بر حسب درک ما از ناتوانی های یادگیری و نگرش اولیه حرفه ای ما

پزشکی، روان‌شناسی، تعلیم و تربیتی) نسبت به ناتوانی‌های یادگیری ممکن است ما به علل خاصی توجه پیدا کنیم تا آن که به رابطه‌ی علی دشواری پردازیم.

اما تجربه گذشته و عمل کنونی به ما ثابت می‌کند که ناتوانی‌های یادگیری مفهومی چندرشته‌ای است و پیوند میان کارشناسان رشته‌های گوناگون در این امر باید برقرار باشد.

ناتوانی‌های یادگیری یکی از انواع ویژگی‌های متفاوت افراد در جامعه معاصر است. تفاوت‌های دیگر عبارتند از: تیزهوشی، فلج مغزی، مهارت در ورزش، مشکلات رفتاری یا هیجانی، توانایی‌های موسیقایی، عقب ماندگی ذهنی، ناشنوایی، استعداد های هنری، نابینایی و غیره (هالان و کافن ۲۰۰۳). یک اختلال یادگیری غالباً وابسته به عملکرد غیرعادی مغز به علاوه در حوزه گفتار است. یک اختلال یادگیری که در زمینه علمی تشخیص داده شده است ممکن است در زمینه‌های دیگر نیز اختلال ایجاد کند. به طور مثال فعالیت‌های روزمره یک فرد در خانه ممکن است از ناتوانی بالقوه حافله، اختلال، و یا حل مساله تاثیر بگیرد و وابسته به مشکل عصب زیست شناختی باشد.

به علاوه ممکن است تاثیر نامطلوبی بر ارتباطات اجتماعی بگذارد زیرا که ضعف فرایند شناختی فرد باعث می‌شود که او در فکر کردن و یا در تفسیر و یا دچار اشتباه و یا دچار کج فهمی رفتار دیگران گردد (راورکی، ۱۹۹۵؛ تیسانسانیا و همکاران، ۱۳۸۷).